

God. XXII.

U Samoboru, 1. lipnja 1925.

Br. 11.

„Samoborski list izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu — PRETPLATA na cijelu godinu iznosi 20 D. — Plativo i tuživo u Samoboru.

Uprava i uredništvo nalazi se
GLAVNI TRG br. 3
(tiskara S. Šek.)

OGLESE prima uprava prema cjeniku. Za oglase, koji se više puta uvrćuju, daje se znatan popust. Rukopisi se ne vraćaju.

150 godina slobode sjeveroamerikanske.

U Americi živi lijep broj naših Samoboraca te onih, koji potječu iz samoborske okolice. Po onome, što znamo, što čujemo i čitamo, popriječno su to ljudi valjani, radiše i štediši, pak se njima možemo podičiti i tople im svoje simpatije prinositi. I oni sa svoje strane ostaju većinom odani staroj domaji, lijepomu svomu samoborskomu zavičaju i hrvatskoj domovini. u duhu ih grle te često pohađaju mislima, uzdisajima i slatkim uspomjenama, ne rijetko također rukom dobrotvorkom.

Pod Amerikom se danas u običnom govoru najčešće razumijevaju Sjedinjene države Sjeverne Amerike (United states of America), crijačka republika s federativnim ustrojstvom, sa 112 milijuna stanovnika, s preobiljem krasnih i plodonosnih ravnica, planina bogatih šumama i rudama, sa cvatućim poljodjelstvom (farmama), sa silnom industrijom, najživahnijom trgovinom, grandioznim pomorstvom it.d. Ali je njezino bogatstvo uvjetovano poglavito još pučanstvom zdravim, trijezaim, marljivim, poduzetnim i okretnim. Taj je narod i patriočan, rodio je i još rađa mnoštvo uzora dubokoga otačbeničtva i veličanstvene požrtvornosti za opće dobro. Uzdamo se, da će si i naši iseljenici prisvojiti sve istaknute dobre strane Amerikanaca, pak ih na povratku presaditi i raširiti među starijedilačkim hrvatskim elementom u domovini.

Začetak i temelj te današnje svjetske velesile postavljen je prije nekih 300 godina čednom kolonizacijom sjevero-istočnih krajeva pri Atlantskom oceanu, uz teške prilike, naročito poradi opasnoga neprijateljstva divljih crnačkih prajedilaca. Zahvaljujući svojoj čestitosti i žilavoj ustrajnosti, kolonisti su ipak sjajno uspijevali, množili se i napredovali tečajem prvih 150 godina, u priličnoj slobodi, dokle onovremeni kratkomi, sebični i nasilni engleski državnički s kraljem Gjurom III. na čelu ne počehše kolonije ugnjetavati i isisavati, što je izazvalo njihovu slogu, ujedinjenje te sve jači otpor protiv tiranije i pljačkanja. Na prvom svome kongresu, sazvanom u Philadelphia g. 1774., zaključihše najprije, da prekidaju sve trgovačke odnose i promet s Engleskom, materom zemljom, ako bude i nadalje tako maćuhinski s njima postupala. Još je važ-

nije, što je generalni kongres u lipnju 1775. — dakle ravno pred 150 godina — zaključio, da se ima za obranu osnovati zajednička vojska, pak je odmah izabrao vrhovnim zapovjednikom iste velikoga Washingtona, koji je poslije višegodišnje preteške borbe naseobinama izvojštio potpunu slobodu, nakon što su se g. 1776. same proglasile sasvim slobodnima, a i Engleska bila konačno prisiljena g. 1782 priznati nezavisnost republike Sjedinjenih država. Definitivni mir s ustanovljenjem granica i svih međusobnih odnošaja sklopljen je u Versaillesu g. 1783. Nova je republika onda brojila oko 3 milijuna stanovnika. Ne znamo, da li će Amerika slaviti 150 godišnji jubilej ove ili dojučake godine, možda istom 1932. ili čak 1933., a možda ga uopće ni neće slaviti, jer onaj ozbiljni narod, kojemu je glavna i zlatna poslovice: „vrijeme je novac“, ne voli blagdanovati niti slavljenjem vrijeme gubiti. Nu jerbo se i hrvatski narod sada nalazi u teškoj krizi, držimo upuim i savremenim, da se sjetimo gore spomenutih divskih podviga sjevero-amerikanskoga naroda, kao ogledala i poticaja na žilav rad i ustrajnost, sada i u budućnosti. Tri su prvaka velikana poglavito dovela do pobjede njihovu stvar pravde i slobode, a to su: 1. Washington George (prvi predsjednik republike), u mladosti zemljomjer, kasnije velik kao vojskovođa, kao uman državnik, neumoran i neslomiv radnik, čeličan karakter, heroična svjetska pojava. 2. Franklin Benjamin (glasoviti izumilac munjoyoda), u mladosti sapunar, zatim tipograf, konačno knjižar, velik kao samoučenjak i diplomata, a uz to propovjednik i učitelj morala, radinosti, štedljivosti i praktičnosti. 3. Jefferson Thomas (u mladosti se bavio poljodjelstvom, uz to učio pravo), velik kao zakonodavac te otac pravoga i zdravoga demokračnoga duha, koji je uz ina dobra svojstva Amerikanaca osobito mnogo doprinio bezprimjernomu razviku naroda i države. To su tri duševna golata, s osobnim svojim vrlinama i plemenitim djelima za navijek sjajni uzori Amerikancu, a kamo sreća, da to budu i Hrvatima! Kad se dospije, možda ćemo i ponešto opširnije o svakom od njih progovoriti

dr. J.

Dvije tri k izboru novog općinskog zastupstva.

I mi Samoborci živimo u pravnoj i ustavnoj državi, u kojoj ima da vlada zakon, koji valja na svaki slučaj jednako primijenjivati, pravedno, nepristrano, stvarno.

I danas je na pravnoj snazi ustanova § 28 zakonskog članka XVI. od godine 1876. o uređenju općina i trgovišta

Prema toj ustanovi biraju se općinski zastupnici na tri godine.

Današnje naše zastupstvo zaprisegnuto je dana 10. srpnja 1920. trogodište mu je izminulo dana 9. srpnja 1923., od toga je dana pravno mrtvo, jer ga ne veže više povjerenje izbornika, koji su jedini ovlaštteni podati mu legitimaciju za vršenje časti općinskog zastupstva.

I tako proživljujemo anomaliju, da ovo zastupstvo od dana 10. srpnja 1923. i danas još, dakle nakon izminuća od 22 mjeseca iza zakonitog trogodišta, obavlja funkcije.

Istina, da je takovo stanje predvidjao i zakonodavac ali samo za slučaj, kada su nesavladive zaprijeko onemogućile pravodobnu provedbu izbora novog općinskog zastupstva, ter se imadu u najkraće vrijeme zaprijeko dići.

Protivi se i duhu i smislu i zak. čl. XVI. od godine 1876. i Uredbe o izboru općinskih odbora za upravne općine u Hrvatskoj i Slavoniji od 1. studenog 1919. i banske naredbe od 23. studenog 1919. broj 12623 Pr. o provedbi netom spomenute Uredbe današnje faktučno stanje našeg općinskog zastupstva, dok isto ne mogu opravdati, ali apsolutne nikakove nesavladive zaprijeko.

Novo općinsko zastupstvo izabrano je dana 18. prosinca 1923. protiv izbora uložihše dva izbornika utoke koje je opstojavša kr. žup. oblast odlukom od 18. listopada 1924. broj 17897 odbila i izbor potvrdila.

Protiv ove odluke uložio je jedan izbornik utok i to dana 14. studenog 1924.

I do dana današnjeg interesenti o sudbini tog utoka neznadu ništa, ma da je tomu proteklo više od pol godine.

Svatko znade, od kolike je važnosti po općinu općinsko zastupstvo, koje stoji na visini svoje zadaće a sa načelnikom, koji je i sposoban i savjestan i energičan.

Ele, kako je utok uložan još prije parcelacije, svi se predmeti imadjuhu riješiti po pokrajinskoj upravi odnosno pokrajinskoj upravi u likvidaciji prije parcelacije, biti će, da je samo silna nevala posala razlogom ter je pažnji izmaklo riješenje ovog utoka.

Dižem ovim putem svoj glas, s kojim se najmanje desetina građanstva i izborništva podudara, da se jednom već i taj utok, na koliko još uvijek ne bi bio riješen, privede konačnom riješenju a o tom i interesenti bezodvlačno obavjeste.

Općinar,

† Vjekoslav Kirin.

Niko nije slutio, da će nas dragi naš Lojzek tako brzo ostaviti. Naoko još do pred mjesec dana posve zdrav dolazio je među nas vedar i pun šale. No onda nekako nestajalo je prijašnje mu vedrine i domala zapazili se tragovi žutice, koja je naskoro poprimila sve tamniju boju. To nas je poticalo na bojazan i sumnju, da se tu uhvatila ozbiljna i teška bolest. Po savjetu liječnika ode 18. svibnja na kliniku zagrebačku, a već u subotu popodne prisprije nam odanle potresna vijest, da je dragi naš Lojzek podlegao teškoj bolesti svojoj. U ponedjeljak 25. svibnja dovezeno je njegovo mrtvo tijelo popodnevnom vlakom u Samobor, gdje je sahranjen u župnom groblju na vječni počinak. Sprovodu njegovu prisustvovali su osim brojne rodbine i samoborska školska mladež te velika povorka odličnog građanstva, prijatelja i znanaća pokojnikovih.

Vjekoslav Kirin rodio se u Samoboru 1861. g. Škole je svršio u Zagrebu. Svoje nastavničko službovanje započeo je u rodjenom si mjestu g. 1881. Ali već nakon 1 god. službe zahvalio se za ovo mjesto radi neke političke stvari, te je kasnije imenovan učiteljem na dječjačkoj školi u Sisku. poslije u Zagrebu odavle je premješten u Zemun, a najposlije je pridjeljen na službovanje županijskoj oblasti u Požezi, gdje je dočekaio svoje umirovljenje 1921.

U svakom mjestu svoga službovanja ostavio je Vj Kirin najljepše uspomene na svoje revno učiteljevanje te si je i u tom radu sticao simpatija kako kod djece koje je uzgajao, tako i u roditelja i ostalog građanstva ne samo svojim zvaničnim radom već i svojim taktičnim i privlačivim saobraćajem. Svatko ga je radi toga volio i cijenio ga, te ga je sve rado primalo u svoj krug u koji je veselom svojom čudi unosio vedro raspoloženje. Službujući u Zemunu bio je vrlo agilan u tamošnjem pjevačkom društvu »Odjeku«, te je s nekim njegovim članovima revnovao oko probudjenja i širenja hrvatske svijesti. Dragi svoj Samobor osobito je ljubio i jedva bi dočekaio praznike, da pohrli u rodjeni svoj kraj. U njemu je provodio veći dio svojih ferija, u nj je hrlio o božiću i Uskrsu, ne žaleći ni daleka i naporna puta ni troška, samo da čuje milu pjesmu njegovu, da se nadiše mirišljiva uzduha njegovu. U nj se sklonio i nakon svog umirovljenja, da se pod stare dane svoje ne smetano nauživa ljepota njegovih, koje su ga vazda uznosile i osobitom silom k sebi privlačile. U tom divnom krilu rascvjetale bujne prirode iznenada je legao na vječni počinak, koj neka mu bude tih i blag, a među nama bila mu mila uspomena!

Blagoslov novih zvonova kapelice sv. Križ u Otruševcu.

Po našim seljacima iz Vrhovčaka, Otruševca te ostalim okolišnim selima, i zaselcima tako teško očekivani dan ipak je došao! Dan, kada su dovežena nova zvona, i dan kada se ova imaju posvetiti, podignuti u toranj, pa kad će oni prvi puta čuti njihov zvuk.

Na Križevu dne 21. svibnja osvanulo je krásno proljetno jutro. Već počevši od 7 sati polazile naši građani u grupama preko Stranika k sv. Križu, a oko osam sati podjose istim putem kumovi zvonova, pjevači i pjevačice Jekke i drugo građanstvo

Na Vrhovčaku kod križa, kraj vinograda g. Bahovca, dočekali su samoborce: odbor za nabavu zvonu, djeveruše i seoski muzikaši na čelu sa velikom trobojnicom. Nakon pozdrava predsjednika odbora Ivana Matijaševića, svrstala se povorka te krenula prema Sv. Križu. Selo Vrhovčak bilo je lijepo iskičeno i podignuta dva slavoluka, a zvonice u kapelici sv. Vida pozdravljalo je povorku.

U Otruševcu pred kapelicom sv. Križa postavljena su bila oba zvona, ukrašena zelenilom, a oko njih stisnula se velika množina naroda obojega spola te djece.

Nešto poslije devet sati blagoslovio je naš župnik veleč. g. Milan Zjajić zvonove. Veće je zvono posvećeno presv. Srcu Isusovom i Marijinom a kumovahu mu g. Marko Bahovec i mil. gdja. Gabrijela Bahovec, manje zvono sv. Ivanu Krstitelju, kumovahu mu g. Mirko Kleščić i mil. gdja. Malvina Kleščić. Zvonovi su veoma lijepo izradjeni u našoj domaćoj ljevaonici g. Blazine u Zagrebu.

Iza blagoslova zvonova razložio je u kratkom govoru g. župnik Zjajić, kako je misao za nabavu istih potekla prošavše godine u bratovštini sv. Ivana po predsjedniku g. Milanu Šošariću. Izabran bude odbor od 3 lica i to: Ivan Matijašević, kao predsjednik, te Ivan Noršić i Stjepan Kovačić. Ova trojica dadoše si mnogo truda oko sabiranja dobrovoljnih prinosa, koji po okolišnim selima tako i u Samoboru. Uspjelo im je sakupiti toliku svotu, da su već ove godine mogli nabaviti nove zvonove.

Nakon blagoslova povučena su zvona u toranj i smještena na određeno im mjesto. U 11 sati razlijegao se glas novih zvonova po prvi put po okolišnim brijegovima i dolinama, a g. župnik Zjajić odslužio je u kapelici svečanu sv. misu kod koje je pjevao mješoviti zbor »Jekke«. Za propovjedi govorio je g. Zjajić o historiji zvonova uopće, od vremena prije Krista pa do današnjeg dana i o sadanjem njihovom značenju.

U sjeni obližnje šumice priredio je svečanostni odbor dugi stol, kod koga se smjestiše kumovi zvonova, zastupnici raznih korporacija, pjevačice i pjevači »Jekke«, te seoska glazba. — Predsjednik bratovštine g. Milan Šošarić pozdravio je sve prisutne goste kao svatovsku svitu, a novi zvonovi da su mladenci. Predsjednik pak odbora za nabavu zvonova Ivan Matijašević pozdravio je g. Marka Bahovca i suprugu mu mil. gdju. Gabrijelu Bahovec kao kumove. Pa tako su tekle još redom zahvale i zdravice.

Na taj dan sabrano je još za zvonove 1288 D. 50 p. — Tamošnji žitelji dadoše si oduška srcu, pa su čitavo poslije podne zvonili.

U 1/2 4 došao je korporativno Hrv. Sokol iz Samobora sa lanjarom, pa je mnogo doprinjeno raspoloženju. Tako je pod večer u lijepom skladu i miru završila ova svečanost.

Kolonizacija.

Problem kolonizacije u sjevernim stranama Kraljevine važan je s državnog, nacionalnog i ekonomskog gledišta, te je potrebno da se istomu posveti naročita pažnja.

Nacionalnu i ekonomsku potrebu i koristi kolonizacije pokazali su već rezultati, koje je ona postigla na više mjesta a karakteristično je i važno, da se je baš na tim mjestima održala poljoprivredna produkcija na onoj visini,

na kojoj je bila u vrijeme kad se zemljište nalazilo u rukama velikih posjednika, koji su raspolagali velikim novčanim sredstvima, modernim spravama i dugogodišnjim iskustvom. Izgrađeno je više novih sela, a u postojećim podignut je veći broj novih kuća, što sve jača broj nacionalnog življa.

Ovi bi rezultati bili daleko bolji i povoljniji da nije agrarna administracija stajala pod pritiskom nestrpljivosti naseljenika, napose iz pasivnih krajeva, koji nisu htjeli da sačekaju dok pripremne radnje budu dovršene.

Stoga je naseljivanje dobrovoljaca i kolonista u sjevernim krajevima vršeno često bez predhodnog ispitivanja, da li je zemljište pogodno za kolonizaciju, periodično, i bez kolonizacionog plana. Tako ima slučajeva da je opstanak cjelih kolonija stavljen u pitanje radi podvodnosti zemljišta, slabih komunikacija i sl. Hateri kolonija nisu arondirani, prekinuti su agrarnom zemljom meštana i odviše udaljeni od kućnih placeva. Nisu određene površine za pašnjak i druge zajedničke potrebe. Kolonisti su smješteni na zemlju srednih posjednika, gdje se po zakonu može regulisati samo zakupni odnošaj, nikako pak se te površine ne mogu trajno odvojiti za agrarne svrhe.

Kad na kolonizaciji nosio je značaj privremenosti, a posljedica je toga, da se porodice kojima je dodjeljena zemlja za kolonizaciju stvarno ne naseljavaju, već izdaju zemlju u napolicu i zakup. — Zakupci i napoličari većim djelom ne obrađuju zemlju po načelima dobroga gazdovanja i ne djubre je čime opća proizvodnja iz godine u godinu nazaduje. Hidrotehničke instalacije u najviše slučajeva ne funkcioniraju sve više zemlja dolazi u parlog i apsolutno podvodno stanje tako, da se osjeća već i gubitak na površinama.

Ukazuje se neodložna potreba, da se sredi stanje na mjestima gdje je već naseljivanje vršeno, kako bi se omogućilo dalje pravilno naseljivanje, kako bi se ustanovile raspoložive površine podesne za kolonizaciju, kako bi se preduzele u sporazumu s Generalnom Direkcijom Voda potrebne mjere za odbranu od poplave i za odvodjavanje i kako bi se potpuna primjena agrarnih zakona izvršila. Radi toga je nužno, da se povremeno obustavi nesistematsko deljenje zemlje u svrhu kolonizacije u Sjevernim Krajevima.

(Nastavit će se)

Domaće vijesti.

Školski naučni izlet.

23 svibnja pošao je III. tečaj ženske učiteljske škole u samostanu Milosrdnica u Zagrebu u pratnji svojih učiteljica č. s. Ralaele i Antonije na naučni izlet u Samobor, odnosno u Lug, gdje su učenice dopodne hospitovale u dvjema razredima, razdijelivši se na dvije jednake skupine. Na putu u Lug svratile su se do nove kapelice svete Helene, gdje im je mjesni kapelan vlč. g. M. Haluš razložio historički značaj mjesta i okoline, gdje je ova kapelica podignuta. Objedovavši u gostionici Kalinovoju u Bregani, poduzele su poslije podne ekskurziju u grad Mokrice divći se lijepom slovenskom kraju. Na povratku pohodile su još tvornicu štapova i razgledale ućin izradjivanja. Izletnica, pune prijatnih dojмова, ostavile su večernjim vlakom Samobor, pjevajući lijepe narodne popijevke

Prošli dan

U ponedjeljak, utorak i srijedu išla je svaki dan procesija u 7 sati u jutro. Prvi dan do kapelice sv. Ana, drugi dan do sv. Mihajla a treći dan do samostanske crkve. U procesiji išla su školska djeca sa učiteljskim zborom i ostalo općinstvo iz Samobora i okolišnih sela.

škropljenje, za kišovito vlažnog ljeta biti će potrebno 5 do 6 puta škropiti. Osobito od polovice mjeseca svibnja pak do konca lipnja valja paziti, da je jednako i dostatno zaštićeno lišće i groždje sa rastopinom galice i vapna. Kod škropljenja treba paziti da se poškropi ne samo gornja nego i donja strana lista jer sjeme (spora trus) peronospore ulazi u staniće lista i na donjoj strani. U tu svrhu imade već i posebno zato načinjenih po nešto uvinutih prašnica, koje se mjesto dosadanih na kraju cijevi pričvrste, tako, da se lako može poškropiti i donja strana lista. Modre galice neka se uzme sada pred cvatnjom 1 1/4 kg., a poslije 1 1/2 kg. na 100 lit. vode i prema tome vapna.

Protiv trsne plijesni treba sada po drugi put prašiti, a za najjače cvatnje po treći put. Poslije cvatnje neka se sumpori odma iza škropljenja na mokro groždje. Prašenje treba sada svaki 8—10 dana ponavljati dok ne počne šara. Napose treba paziti, da se prašenje ponovi poslije jače kiše odma po mokrom groždju. Prašini sumpora dobro je sada primješati 10—15% prašine negašenog vapna. Čim je liniji sumpor tim bolje djeluje, zato tražite uvijek najliniji sumpor zvan »Ventilato«. Dobro je svakako, da se primješa rastopini galice Sulikola 200 grama, ili u pomanjkanju ovog natrijthiosulfata 1 kg. po hl. Ova oba sredstva imadu tu dobru stranu, da djeluju protiv trsne plijesni i po hladnom vremenu, napose se mnogo hvale najnovije sredstvo Sulikol. Cesar

Prodaje se bicikl (freilauf). - Uplatiti u tiskari S. L.

Prodaja šume.

Prodajem dobrovoljno šumu ležeću u Suhodolu (Stražnik), u površini od oko 1 i pol rali. Tko želi kupiti neka se obrati na vlasnika Ivana Bezjaka, Starogradska ulica br 51.

Gostiona

Franjo Tkalčić

(prije Ivan Budi)

Dnevno s ježi zajutak, najbolja Plješivička vina od g. 1923. Svaki dan svježe pivo na čaše. Primaju se abonenti uz znatan popust. Najljepša bašta. Ugodna hladovina. Preporučuje se

Franjo Tkalčić
gostioničar.

Dobrovoljna dražba.

Dne 7. VI. t. g. u 2 sata po podne, prodat će se oranica zvana brezina u Sv. Heleni Samobor prije vlastnost gdje Frigan u parcelama po 1/4 rali.

Upitna oranica veoma je prikladna za gradilišta.

Sastanak na licu mjesta.

P. n. gg. gostioničari!

pivo Jelačić i Export

u buradi i bocama prodajem uz istu cijenu kao u zagrebačkoj pivovari.

Preporučujem se

Franjo Tkalčić
gostioničar.

Gostiona k Zvijezdi

preporučuje sobe za strance. Svaki dan izvrsne domaće kranjske kobasice. Topla i mrzla kuhinja. Cijene solidne. Točna podvorba.

Toči se pravo Plješivičko vino.

Lijepo i novo uređjena kugljana.

Društvo koje želi kugljati može se na istu abonirati pa za to vrijeme nemaju drugi pristup u istu.

Skladište piva »Union« Ljubljana

gg. gostioničari mogu istu dobiti kod mene u svakoj kol čini.

Naučnika tražim za trgovinu mješovite robe u Somoboru uz mjesečnu plaću. Isti mora biti vješt u pismu i računanju. Adresa u upravi.

Javna zabavala.

Svoj gospodi, gospojama i gospojicama, učiteljskom zboru, prijateljima i znancima koji su našem dragom i nezaboravnom bratu

Vjekoslav Kirinu

iskazali posljednju ljubav isprativši ga do hladnog groba i koji su nam izjavom iskrene sućuti olakšati tešku bol zahvaljuju

braća Kirin.

Otvorenje

gostionice „Gaj“

na glavnom trgu br. 19.

(ulaz i kroz most u Livadićevoj ulici.)

Cast nam je sl. p. n. općinstvu trgovišta Samobora i okolice javiti da smo dne

31. svibnja (na Duhove)

otvorili novo uređjenu gostionicu „Gaj“ sa ljepom i velikom baštom, u kojoj će se dobiti uvijek dobra domaća mrzla i topla jela izvrsno domaće vino, te vazda svježe pivo, i ostalo pike Sve uz umjerenе cijene.

Za točnu i solidnu podvorbu jamčimo, a za što brojniji posjet gostova preporučujemo se

Sa štovanjem

Bagadur-Kirinić.